

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету

Оксана ГОМОТЮК

« 31 » 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 31 » 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

« 31 » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**з дисципліни «Інформаційна діяльність в умовах
Євроінтеграції»**

Ступінь вищої освіти— перший (бакалавр)

Галузь знань 02 «КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО»

Спеціальність: 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент соціокультурної діяльності»

кафедра інформаційної та соціокультурної діяльності

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС	Самост. робота студ. (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Разом	Залік (сем.)
денна	3	6	28	14	3	99	6	150	6
заочна	3	6	8	4	-	138	-	150	6

Тернопіль – 2023

31.08.2023

Робоча програма розроблена кандидатом історичних наук, доцентом Іриною НЕДОШИТКО.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності (протокол № 1 від 28.08.2023 р.).

Завідувач кафедри, к. і. н., доцент

Ірина НЕДОШИТКО

Розглянуто та схвалено ГЗС з менеджменту соціокультурної діяльності, протокол № 1 від 30.08.2023 р.

Голова ГЗС, к. і. н. доцент

Олена СТЕФАНИШИН

Гарант ОПШ к. і. н. доцент

Олена СТЕФАНИШИН

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Інформаційна діяльність в умовах Євроінтеграції»

1. Опис дисципліни «Інформаційна діяльність в умовах Євроінтеграції»

Дисципліна — «Інформаційна діяльність в умовах Євроінтеграції»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS — 5	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	дисципліна вибіркового циклу, мова навчання – українська
Кількість залікових модулів — 3	Спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»	Рік підготовки — 3 Семестр — 6
Кількість змістових модулів — 2	Ступінь вищої освіти — бакалавр	Лекції: Денна — 28 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна — 14 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин — 150		Самостійна робота: Денна — 99 год. Заочна – 138 год. Тренінг, КПІЗ – 6 год. Індивідуальна робота — 3 год.
Тижневих годин — 10, з них аудиторних — 3		Вид підсумкового контролю — залік

Мета і завдання вивчення дисципліни «Інформаційна діяльність в умовах Євроінтеграції»

Мета вивчення дисципліни – ознайомити з основними проблемами сучасної інформаційної політики, становлення інформаційного суспільства в Україні та Європі; розкрити сутність і значення системи забезпечення інформаційної безпеки, розглянути європейський досвід розв'язання даних питань; ознайомити студентів з основними проблемами формування інформаційного суспільства в Європі; сформувати уявлення про основні напрями здійснення державної інформаційної політики в Україні та Європі.

Завдання дисципліни: надати знання щодо сучасних особливостей здійснення державної інформаційної політики в Україні та інших країнах світу; ознайомити слухачів з основними концепціями забезпечення інформаційної безпеки України та Європи; надати базові знання з таких важливих питань інформаційної безпеки, як сутність та зміст інформаційної безпеки, національні інтереси в інформаційній сфері, інформаційна безпека Євросоюзу, безпека інформаційного суспільства Євросоюзу, адаптація стандартів Євросоюзу до українського інформаційного законодавства; сформувати у слухачів уміння та навички щодо аналізу та формування критеріїв адаптації стандартів Європи у сфері інформаційної політики до України.

Стратегія навчання та вивчення дисципліни побудована на читанні лекцій, проведенні практичних занять із використанням активних форм навчання, а також проведенні «круглого столу» з проблемних питань інформаційної діяльності України в умовах Євроінтеграції.

Проведенню підсумкового заняття може передувати обговорення письмових проектів з даної дисципліни.

3. Програма дисципліни «Інформаційна діяльність в умовах Євроінтеграції»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.

Тема 1. СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ.

Вступ до вивчення курсу. Генеза поняття «інформаційне суспільство». Поняття інформаційного суспільства. Побудова інформаційного суспільства в Україні.

Тема 2. НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Поняття «національних інтересів» і його відмінність від поняття «національна безпека». Обумовленість національних інтересів. Класифікація національних інтересів. Національні інтереси в інформаційній сфері.

Тема 3. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Поняття державно-правового механізму інформаційної безпеки. Поняття та особливості інформаційної політики держави. Напрями державної інформаційної політики. Нормативно-правова основа політики національної безпеки в інформаційній сфері.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. БЕЗПЕКА ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.

Тема 4. ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Підходи до визначення поняття «національна безпека». Поняття інформаційної сфери. Співвідношення понять національної та інформаційної безпеки. Підходи до визначення поняття «інформаційна безпека».

Тема 5. ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ЗАГРОЗ ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ

Поняття інформаційних війн. Поняття та зміст інформаційного протистояння. Форми і засоби ведення інформаційної боротьби. Поняття загроз інформаційній безпеці. Види загроз інформаційній безпеці

Тема 6. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Поняття системи забезпечення інформаційної безпеки. Мета функціонування, завдання системи забезпечення інформаційної безпеки. Методи забезпечення інформаційної безпеки.

Тема 7. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ У СФЕРІ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ

Поняття права на інформацію. Види інформаційних прав і свобод і їх зв'язок з іншими правами та свободами людини та громадянина. Структура конституційного права на інформацію. Правове забезпечення реалізації права на інформацію.

Тема 8. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Коріння європейської єдності. Боротьба з кіберзлочинністю. Регулювання Інтернет-відносин у країнах Європи. Співвідношення положень нормативно-правових актів Європи та України, що регулюють відносини у сфері інформаційних прав та свобод людини і громадянина

Тема 9. БЕЗПЕКА ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Основні положення Окінавської Хартії глобального інформаційного суспільства. Європа і глобальне інформаційне суспільство. Правова база становлення інформаційного суспільства. Органи ЄС, що забезпечують реалізацію європейської політики інформаційного суспільства.

Тема 10. АДАПТАЦІЯ СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ УКРАЇНОЮ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Право Європейського Союзу. Співробітництво України та ЄС у сфері гармонізації інформаційного законодавства. Зміст *acquis communautaire*. Адаптація законодавства України до європейських стандартів: інституційний підхід

**4. Структура залікового кредиту навчальної дисципліни
«Інформаційна діяльність в умовах Євроінтеграції»
денна форма навчання**

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1						
<i>Тема 1.</i> Становлення інформаційного суспільства в Україні	2	-	7		2	Поточне опитування
<i>Тема 2.</i> Національні інтереси України в інформаційній сфері	2	2	7			
<i>Тема 3.</i> Державна політика в інформаційній сфері	2	2	7			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.						
<i>Тема 4.</i> Поняття та зміст інформаційної безпеки в Україні	2	2	8	1	4	Поточне опитування
<i>Тема 5.</i> Поняття та зміст загроз інформаційній безпеці	4	2	8			
<i>Тема 6.</i> Система забезпечення інформаційної безпеки	4	-	8			
<i>Тема 7.</i> Інформаційна безпека України в сфері прав і свобод людини	2	2	8			
<i>Тема 8.</i> Інформаційна безпека Європейського Союзу	2	-	8			
<i>Тема 9.</i> Безпека інформаційного суспільства Європейського Союзу	4	2	7	1		
<i>Тема 10.</i> Адаптація стандартів Європейського Союзу Україною в сфері інформаційної безпеки	4	2		1		
Разом	28	14		3	6	99

заочна форма навчання

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.			
<i>Тема 1</i> Становлення інформаційного суспільства в			13

Україні			
Тема 2. Національні інтереси України в інформаційній сфері	2		13
Тема 3. Державна політика в інформаційній сфері			13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.			
Тема 4. Поняття та зміст інформаційної безпеки в Україні		2	14
Тема 5. Поняття та зміст загроз інформаційній безпеці	2		14
Тема 6. Система забезпечення інформаційної безпеки			14
Тема 7. Інформаційна безпека України в сфері прав і свобод людини			14
Тема 8. Інформаційна безпека Європейського Союзу	2		14
Тема 9. Безпека інформаційного суспільства Європейського Союзу		2	14
Тема 10. Адаптація стандартів Європейського Союзу Україною в сфері інформаційної безпеки	2		15
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять.

Тема 1. СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ.

Питання для обговорення

1. Генеза поняття «інформаційне суспільство».
2. Поняття інформаційного суспільства.
3. Побудова інформаційного суспільства в Україні.

Тема 2. НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Питання для обговорення

1. Поняття «національних інтересів» і його відмінність від поняття «національна безпека».
2. Обумовленість національних інтересів.
3. Класифікація національних інтересів.
4. Національні інтереси в інформаційній сфері.

Тема 3. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Питання для обговорення

1. Поняття державно-правового механізму інформаційної безпеки.
2. Поняття та особливості інформаційної політики держави.
3. Напрями державної інформаційної політики.

4. Нормативно-правова основа політики національної безпеки в інформаційній сфері.

Тема 4. ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Питання для обговорення

1. Підходи до визначення поняття «національна безпека».
2. Поняття інформаційної сфери.
3. Співвідношення понять національної та інформаційної безпеки.
4. Підходи до визначення поняття «інформаційна безпека».

Тема 5. ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ЗАГРОЗ ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ

Питання для обговорення

1. Поняття інформаційних війн.
2. Поняття та зміст інформаційного протиборства.
3. Форми і засоби ведення інформаційної боротьби.
4. Поняття загроз інформаційній безпеці.
5. Види загроз інформаційній безпеці

Тема 6. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Питання для обговорення

1. Коріння європейської єдності.
2. Боротьба з кіберзлочинністю.
3. Регулювання Інтернет-відносин у країнах Європи.
4. Співвідношення положень нормативно-правових актів Європи та України, що регулюють відносини у сфері інформаційних прав та свобод людини і громадянина

Тема 7. БЕЗПЕКА ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Питання для обговорення

1. Основні положення Окінавської Хартії глобального інформаційного суспільства.
2. Європа і глобальне інформаційне суспільство.
3. Правова база становлення інформаційного суспільства.
4. Органи ЄС, що забезпечують реалізацію європейської політики інформаційного суспільства.

6. Тренінг. Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ).

Тренінг(training) – це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання поставлених завдань в одному із видів діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. to train – виховувати, навчати) – комплекс вправ для пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

- ✚ **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
- ✚ **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил у вигляді таблиць, бланків документів.
- ✚ **Практична частина** реалізується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3–5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
- ✚ **Підведення підсумків.** Обговорюють результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносили на тренінгові заняття.

Тематика тренінгів:

- ✚ Дискусійна платформа: Чим регламентована і в чому полягає взаємодія ЄС та України в сфері побудови інформаційного суспільства.
- ✚ Круглий стіл: Механізми взаємоузгодження національних інтересів різних країн Європи в інформаційній сфері.

Комплексне практичне індивідуальне завдання (далі – КПЗ). У навчальному процесі КПЗ виконується кожним студентом шляхом **підготовки інтерактивної презентації** згідно із рекомендованим переліком тем.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КПЗ

Робота повинна бути оформлена у вигляді презентації в Microsoft Power Point

ТЕМАТИКА КПЗ

- ✚ Етапи становлення інформаційного суспільства в Україні.
- ✚ Національні інтереси України в інформаційній сфері.
- ✚ Розкрийте основні етапи процесу вступу країни-кандидата до ЄС.

- ✚ Боротьба з кіберзлочинністю в умовах дії воєнного стану: Закон 2149-ІХ.
- ✚ Сформууйте власну модель формування поняття інформаційна безпека.
- ✚ Окресліть механізм взаємовпливу системи забезпечення інформаційної безпеки з іншими системними елементами системи національної безпеки.
- ✚ Які заходи передбачає Євросоюз для забезпечення безпеки інформації в мережі Інтернет.
- ✚ Концепція інформаційної безпеки України.
- ✚ . Окресліть власне бачення державної інформаційної політики України.

7. Самостійна робота студентів

№ п/п	Тематика
1	Окресліть детермінантний вплив концепції безпеки на визначення поняття «інформаційна безпека».
2	З'ясуйте різницю між національним інтересом та цінністю в інформаційній сфері
3	Яким чином загроза національним інтересам впливає на національну безпеку?
4	Окресліть ієрархію безпекогенних чинників у інформаційній сфері
5	Окресліть власне бачення державної інформаційної політики України.
6	Визначте кореляційні детермінанти формування системи забезпечення інформаційної безпеки.
7	Окресліть основні ознаки інформаційного суспільства.
	Сформууйте модель нормативно-правових актів, які регулюють суспільні відносини в сфері інформаційних прав і свобод людини.
8	Окресліть критерії співвіднесення законодавства України та ЄС, що регулює суспільні відносини в інформаційній сфері.
9	Система інформаційної безпеки Євросоюзу
10	Охарактеризуйте діяльність основних органів України в сфері адаптації українського законодавства до права Євросоюзу

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Інформаційна діяльність в умовах Євроінтеграції» використовують інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання для проведення занять і організації самостійної роботи студентів:

- ✚ лекції (оглядові, з докладним викладенням навчального матеріалу, розв'язанням ситуативних завдань; використанням інтерактивних методів і технічних засобів навчання);
- ✚ практичні заняття (групові заняття із розгляду типових ситуацій з опитуванням студентів, виконання завдань за індивідуальними варіантами під керівництвом викладача);
- ✚ самостійна робота студента (форми, обсяги та види безпосередньо пов'язані із методикою і організацією аудиторної роботи, із станом

забезпечення студента дидактичними і навчально-методичними матеріалами і передбачає опрацювання теоретичного матеріалу, викладеного на лекціях, самостійне вивчення певного теоретичного матеріалу, підготовку до практичних робіт, тестування і самоаналіз навчальної роботи та виконання індивідуальних завдань);

- ✚ індивідуальна робота студента під керівництвом викладача (цей один із видів самостійної роботи студента планується як робота в аудиторії, але є допоміжним і необов'язковим для відвідування студентом; заняття присвячені додатковому розгляду певних питань з теоретичного матеріалу, складного для самостійного опрацювання, використовуються для здійснення консультацій (в тому числі з тематики індивідуальних завдань та інструкцій до їх виконання), для проведення заходів поточного контролю (контрольних робіт, тестування, тренінгів тощо);
- ✚ виконання комплексного практичного індивідуального завдання з дисципліни.

Загалом під час викладання курсу використовуються також такі методи навчання: метод вправ, інтерактивні методи навчання (ділові ігри, круглі столи, міні-конференції тощо), використання комп'ютерних технологій.

Під час лекцій і практичних занять використовуються технічні засоби навчання: проектор для демонстрації презентацій, ПЕОМ (комп'ютерне тестування, робота в мережі Інтернет).

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

У процесі вивчення дисципліни використовуються такі методи оцінювання навчальної роботи студента:

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
1. Усне опитування на заняттях: 5 тем по 6 балів – максимально 30 балів. 2. Письмова робота – максимально 70 балів.	1. Усне опитування на заняттях: 5 тем по 6 балів – максимально 30 балів. 2. Письмова робота – максимально 70 балів.	1. Підготовка КПЗ – максимально 40 балів. 2. Захист КПЗ – максимально 40 балів. 3. Участь у тренінгах – максимально 20 балів.

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90–100	відмінно
B	85–89	дуже добре
C	75–84	добре
D	65–74	задовільно
E	60–64	достатньо
FX	35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1–34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1–10
2	Проекційний екран	1-10
3	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-10
4	Персональні комп'ютери	1-10
5	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-10

11. Рекомендована література

1. Конституція України / упоряд. : Л. І. Бірюк, Н. І. Адамчик, Є. Г. Кудлай. Київ : ВАІТЕ, 2021. 324 с.
2. Про вдосконалення державного управління інформаційною сферою: Указ Президента України від 16 вересня 1998 р. / Голос України. 1998. № 182.
3. Про Концепцію Національної програми інформатизації Закон України від 4 лютого 1998 року.
4. Закон України про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні / Відом. Верховної Ради України. 1993. № 1. Ст. 1.
5. Закон України про захист інформації в автоматизованих системах / Відом. Верховної Ради України. 1994. № 31. Ст. 286.
6. Закон України про інформацію / Відом. Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650.
7. Закон України про науково-технічну інформацію / Відом. Верховної Ради України. 1993. № 33. Ст. 345.
8. Закон України про Національну програму інформатизації / Відом. Верховної Ради України. 1998. № 27-28. Ст. 181.
9. Бодрук О.О. Системи національної та міжнародної безпеки в умовах формування нового світового порядку 1991-2001 роки: Дис. д-ра. політич. наук: 21.01.01./ Націон. ін-т проблем між-нар.безпеки. К., 2003. 415 с.
10. Брижко В.М., Гальченко О.М., Цимбалюк В.С. і ін. Інформаційне суспільство. Дефініції: людина, її права, інформація, інформатика,

- інформатизація, телекомунікації, інтелектуальна власність, ліцензування, сертифікація, економіка, ринок, юриспруденція. К.: Інтеграл, 2002. 220 с.
11. Голубев В. О., Гавловський В. Д., Цимбалюк В. С. Інформаційна безпека: проблеми боротьби зі злочинами у сфері використання комп'ютерних технологій / За заг. ред. Р.А. Калюжного, М.Я. Швеця. Запоріжжя : Просвіта, 2001. 252 с.
 12. Горбулін В. П. Національна безпека України та міжнародна безпека / Політична думка. 1997. № 1. С. 76 - 89.
 13. Гурковський В. І. Інформаційна безпека в Україні як складова національної безпеки / Зб. наук. пр. УАДУ. 2002. № 2. С. 9-18.
 14. Кормич Б. А. Організаційно-правові засади політики інформаційної безпеки України: Монографія. Одеса: Юридична література, 2003. 472 с.
 15. Макаренко Є. А. Європейське інформаційне суспільство: виклики ХХІ століття для країн Центральної та Східної Європи / Вісник Київського університету. Міжнародні відносини. 2000. №16. С 81-87.
 16. Меморандум про взаєморозуміння між Генеральним Директоратом з питань інформаційного суспільства Європейської Комісії і Державним комітетом зв'язку та інформатизації України щодо розвитку інформаційного суспільства від 14 вересня 2000 року.
 17. Міжнародний конгрес «Інформаційне суспільство в Україні: стан, проблеми, перспективи / Матеріали конгресу. К.: НТУ «КШ». 328с.
 18. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства від 22 липня 2000 року.
 19. Парламентські слухання з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні від 3 липня 2014 року № 1565-VII.
 20. Снігір О.В. Україна в геополітичних концепціях Європейського Союзу: динаміка «Об'єкт — суб'єктних» відносин: Дис. ... канд. політ. наук: 21.01.01\ Націон. ін.- т стратегіч. досліджень. К., 2004. 178 с.
 21. Якименко Юрій, Пашков Михайло. Україна на шляху до ЄС: оцінки, думки і сподівання громадян. URL: <http://www.tepsa.eu/23326-2/>
 22. Basic Documents UNESCO 1989-1995. News Communication Strategy. Document C II-96/WS/2. Paris, UNESCO. 109 p.
 23. Building the European Information Society for Us All. First Reflections of the High Level Group of Experts. Interim Report. Brussels.
 24. Convention on Cybercrime. Explanatory Report. Budapest, 23, November, 2001. Council of Europe.
 25. Dutton W., Blumler J., Garnham N. et all. The Politics of Information and Commu-nication Policy: The Information Superhighway //Information and Communication Technologies. Visions and Realities. /Ed. by William H. Dutton. - Oxford: Oxford University Press. Pp. 112-139.

26. Europe and Global Information Society. Recommendations of the High-Level Group on the Information Society to the Corfu European Council (Bangemann Group). European Commission.
27. Europe's Way to the Information Society: An Action Plan by the European Commission. Brussels.
28. First Annual Report to the European Commission from the information Society Fo.
29. Green Paper. Living and Working in the Information Society: People First. European Commission. Brussels.
30. Networks for People and their Communities. Making the Most of the Information Society in European Union. Brussels, 1996.
31. White Paper on growth, competitiveness and employment - the challenge and ways forward into 21st century // European Commission, Belgium. 54 p.
32. White Paper. The Challenges and Ways Forward into the 21st Century. Brussels.